

N A Č R T
UKREPOV VARSTVA IN VLAGANJ
V NARAVNE VIRE
V OBČINI TOLMIN ZA LETO 2017

predlog

Pripravili: OBČINA TOLMIN
ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE, Območna enota Tolmin
LOVSKA ZVEZA GORNJE POSOČJE

Pravno podlago za pripravo predloga **Načrta ukrepov varstva in vlaganj v naravne vire v občini Tolmin za leto 2017** (v nadaljevanju: *letni načrt za leto 2017*) predstavlja 3. člen Odloka o porabi koncesijske dajatve za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v občini Tolmin (Uradni list RS, št. 93/2011; v nadaljevanju: odlok), uveljavljen v začetku decembra 2011. Gre za dokument, ki se Občinskemu svetu Občine Tolmin predlaga skupaj z ostalim gradivom za obravnavo in sprejem proračuna Občine Tolmin za tekoče proračunsko leto, v konkretnem primeru proračuna za leto 2017.

Z letnim načrtom za leto 2017 se v okviru upravičenih namenov porabe namenskih sredstev iz naslova koncesijske dajatve za trajnostno gospodarjenje z divjadjo proračuna Občine Tolmin (v nadaljevanju: koncesijska sredstva), kot jih opredeljuje 2. člen odloka, predlagajo operativni ukrepi varstva in vlaganj v naravne vire za leto 2017, prek katerih se bo vršila poraba prej omenjenih koncesijskih sredstev. **Ta se s proračunom za leto 2017 v višini 8.602,13 EUR zagotavljajo na proračunski postavki 041516 »Letni načrt varstva in vlaganj v naravne vire«.** Višino predvidene namenske porabe koncesijskih sredstev za leto 2017 sestavljajo v višini 1.402,13 EUR prenos neporabljenega dela namenskih koncesijskih sredstev iz leta 2016 (ta se v višini 886,02 EUR namenijo kritju v letu 2016 nastalih stroškov programa Gozdna učna pot Kozlov rob v letu 2016) in 7.200,00 EUR v letu 2017 pričakovano vplačilo koncesijskih sredstev, kot je s planom proračuna za leto 2017 načrtovano na prihodkovnem kontu 7103061 »Koncesijska dajatev – gospodarjenje z divjadjo« splošnega dela proračuna.

Odlok kot sprejemljiv način porabe koncesijskih sredstev opredeljuje porabo na podlagi potrjenega letnega načrta ukrepov varstva in vlaganj v naravne vire v občini Tolmin, s katerim se za posamezen ukrep varstva in vlaganj določijo vsebina in obseg, pričakovani stroški in prioriteta izvedbe. Predlog letnega načrta za tekoče proračunsko leto pripravi Občina Tolmin v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije, Lovsko zvezo Gornje Posočje in drugimi zainteresiranimi organizacijami. Letni načrt za leto 2017 je Občina Tolmin pripravila v sodelovanju s še dvema predlagateljema programov ukrepov (ukrepov), in sicer sta to Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Tolmin, in Lovska zveza Gornje Posočje, štirje **predlogi akcijskih programov** (v prilogi), ki so hkrati sestavni deli tega letnega načrta, pa pri posameznih ukrepih predvidevajo tudi izvajalce ter druge sodelujoče (Osnovna šola Dušana Muniha Most na Soči, lovske družine...).

Ker so vsebina, obseg in ocena stroškov načrtovanih ukrepov varstva in vlaganj v naravne vire za leto 2017 natančneje predstavljeni v priloženih izvedbenih programih ukrepov Zavoda za gozdove Slovenije, Območne enote Tolmin, Lovske zveze Gornje Posočje in Občine Tolmin, je v nadaljevanju tabelarno strnjen pregled osnovnih informacij glede izvedbe posameznega programa ukrepov (ukrepa), kot se predlagajo z letnim načrtom za leto 2017.

	Naziv programa ukrepov (ukrepa)	Predlagatelj programa ukrepov (ukrepa)	Nosilec izvedbe oziroma izvajalec programa ukrepov (ukrepa)	Sodelujoči pri izvedbi programa ukrepov (ukrepa)	Finančna ocena skupnih stroškov izvedbe programa ukrepov (ukrepa) v EUR	Prioriteta izvedbe
Program ukrepov 1	Učni gozdiček Sovodenj (UGS) v letu 2017	Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin	Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin	Občina Tolmin	1.995,00	1
Program ukrepov 2	Gozdna učna pot Kozlov rob v letu 2017	Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin	Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin	Občina Tolmin	1.521,00	1
	Plačilo dela stroškov izvajanja programa Gozdna učna pot Kozlov rob v letu 2016 , za katere so bili računi prejeti po izteku roka za prevzemanje obveznosti v breme proračuna za leto 2016 in bodo zato v plačilo zapadli v breme proračuna za leto 2017.				886,02	
Program ukrepov 3	Program aktivnosti trajnostnega gospodarjenja z divjadjo v občini Tolmin za leto 2017	Lovska zveza Gornje Posočje	Lovska zveza Gornjega Posočja	lovske družine z območja občine Tolmin	3.000,11	1
Ukrep 4	Program naravoslovne in naravovarstvene dejavnosti za otroke, učence in dijake tolminskih zavodov	Občina Tolmin	Osnovna šola Dušana Muniha Most na Soči	Lovska zveza Slovenije, Triglavski narodni park	1.200,00	1
SKUPAJ					8.602,13 EUR	

Predlog letnega načrta za leto 2017 je torej skupaj finančno ovrednoten v višini **8.602,13** EUR, kar je natančno toliko, kolikor znašajo njegovi izvedbi namenjena koncesijska sredstva proračuna Občine Tolmin za leto 2017. Posledično so vsi predlagani programi ukrepov (ukrepi) uvrščeni v prvo prioriteto skupino izvajanja.

Predlagan razrez v letu 2017 pripadajočih koncesijskih sredstev je po programih ukrepov (ukrepih) sledeč:

	Naziv programa ukrepov (ukrepa)	Predlagana višina pripadajočih koncesijskih sredstev v letu 2017* (v EUR)
Program ukrepov 1	Učni gozdiček Sovodenj (UGS) v letu 2017	1.995,00
Program ukrepov 2	Gozdna učna pot Kozlov rob v letu 2017	1.521,00
	Plačilo stroškov programa Gozdna učna pot Kozlov rob v letu 2016	886,02
Program ukrepov 3	Program aktivnosti trajnostnega gospodarjenja z divjadjo v občini Tolmin za leto 2017	3.000,11
Ukrep 4	Program naravoslovne in naravovarstvene dejavnosti za otroke, učence in dijake tolminskih zavodov	1.200,00
SKUPAJ		8.602,13 EUR

Opomba: * Predlagana višina koncesijskih sredstev predstavlja najvišji možni finančni okvir pripadajočih sredstev, ki se v letu 2017 namenja izvedbi posameznega programa ukrepov (ukrepa).

V kolikor v letu 2017 razpoložljiva koncesijska sredstva ne bodo v celoti porabljena, se bo za neporabljen del sredstev namenska poraba opredelila z rebalansi proračuna občine za leto 2017 oziroma, v kolikor bo ta prenesen v leto 2018, s proračunom občine za leto 2018.

Priloge:

- 1. Program: Učni gozdiček Sovodenj v letu 2017; ZGS, OE Tolmin**
- 2. Program: Gozdna učna pot Kozlov rob v letu 2017; ZGS, OE Tolmin**
- 3. Program aktivnosti trajnostnega gospodarjenja z divjadjo v občini Tolmin za leto 2017; LZGP**
- 4. Program naravoslovne in naravovarstvene dejavnosti; OŠ Most na Soči**

V Tolminu, 9. decembra 2016

Pripravila:

Janja Bičič, univ. dipl. oec.

Uroš Brežan,
župan

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Tolmin

Šifra: 341 – 50 / 2016

Datum: 5. 12. 2016

OBČINA TOLMIN

Ulica padlih borcev 2

5220 TOLMIN

		OBČINA TOLMIN	
PREJETO		09 -12- 2016	
SIG. ZN.	ŠTEVILKA ZADUŽBE	PRILOGE	
	356-0002/2016/2		

Josefa Biaty

Zadeva: Predlog za namensko porabo koncesijske dajatve trajnostno gospodarjenje z divjadjo
(proračun Občine Tolmin)

Spoštovani,

Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Tolmin, s tem dopisom predlaga, da Občina Tolmin uvrsti v letni načrt ukrepov varstva in vlaganj v naravne vire v občini Tolmin za leto 2017 tudi ukrepe iz priloge tega dopisa in sicer:

- + Učni gozdiček Sovodenj: 1.995,00 €;
- + Gozdna učna pot Kozlov rob: 1.521,00 €.

Lep pozdrav.

Pripravil:
Danijel OBLAK, u.d.i.gozd.

Edo KOZOROG, u.d.i.gozd.
vodja OE Tolmin

PRILOGE:

PRILOGA 1: utemeljitev vloge za Učni gozdiček Sovodenj.....	2
PRILOGA 2: poročilo o izvedenih ukrepih in aktivnostih v »UGS« v letu 2016	3
Kratek opis izvedenih del in aktivnosti.....	3
Stroškovni in dobaviteljski (izvajalski) opis izvedenih del in aktivnosti	3
PRILOGA 3: predlog ukrepov varstva in vlaganj v »UGS« v letu 2017	4
PRILOGA 4: utemeljitev vloge za Gozdno učno pot Kozlov rob	5
PRILOGA 5: poročilo o izvedenih ukrepih in aktivnostih »GUP Kozlov rob« v letu 2016.....	6
Kratek opis izvedenih del in aktivnosti.....	6
Stroškovni in dobaviteljski (izvajalski) opis izvedenih del in aktivnosti	6
PRILOGA 6: predlog ukrepov varstva in vlaganj v »GUP Kozlov rob« v letu 2017	7

PRILOGA 1: utemeljitev vloge za Učni gozdiček Sovodenj

Občinski svet Občine Tolmin je na svoji 10. seji 8. novembra 2011 sprejel Odlok o porabi koncesijske dajatve za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v občini Tolmin (*Uradni list RS, št. 93/2011*), na podlagi katerega je omogočeno Občini Tolmin namenjati sredstva za izvajanje ukrepov varstva in vlaganj v naravne vire v občini Tolmin.

Učni gozdiček Sovodenj (v nadaljnjem besedilu: UGS) je gozdni (po)učni objekt, katerega poslanstvo je poučevanje in informiranje obiskovalcev, predvsem otrok od 5. do 10. leta starosti, o rastlinskem in živalskem svetu gozda, s ciljem vzgoje pozitivnega odnosa do narave. Ob tem se obiskovalci seznanjajo z vlogo gozda in si širijo naravno obzorje, izoblikujejo odnos do narave kot naše skupne dediščine in spoznavajo naravne vrednote. Poudarek je na učenju za življenje in vzgoji za celostno pojmovanje gozda kot nosilca kvalitete življenja in bivanja tudi s ciljem osveščanja, promocije in preventivnega varstva.

V letu 2016 so bili izvedeni skoraj vsi ukrepi in aktivnosti iz sprejetega načrta 5. faze ureditve UGS. Kot ukrepe 6. faze ureditve predlagamo tiste, ki bi v letu 2017 nadaljevali opremljanje s poučnimi vsebinami v skladu z vizijo razvoja UGS.

Sodelujoče organizacije v projektu:

Vodilni partner: Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Tolmin, Tumov drevored 17, p.p. 102, 5220 Tolmin

Partner: Občina Tolmin, Ulica padlih borcev 2, 5220 Tolmin

Katastrska občina: 2248 – Tolmin

Posestni list in zemljiškoknjižni vložek: 920

Parcelna številka: 1206/1

Lastništvo: Republika Slovenija, Dunajska 58, 1000 Ljubljana

Učni gozdiček Sovodenj na delu parcele 1206/1 ( )

PRILOGA 2: poročilo o izvedenih ukrepih in aktivnostih v »UGS« v letu 2016

Kratek opis izvedenih del in aktivnosti

- Negovali grmišča, gozdne jase in gozdni rob, odstranili oslabela drevesa in odpadke.
- Postavili dodatne opozorilne table.
- Postavili info table ob krmišču, solnici, bivaku.
- Dodatno opremili solnico in krmišče.
- Izdelali in postavili dodatne gnezdilnice.
- Postavili maketo skalnega gozdnega mejnega znamenja.
- Ob dnevu Zemlje izvedli čistilno akcijo.
- Postavili lojne pogače za zimsko krmljenje.
- Strokovno vodili osnovnošolske otroke.

Stroškovni in dobaviteljski (izvajalski) opis izvedenih del in aktivnosti

UČNI GOZDIČEK SOVODENJ 2016 (5. faza)		
Dobavitelj/ izvajalec	VSEBINA (opravljena storitev, dobavljeno blago)	ZNESEK (v EUR)
KZ Tolmin z.o.o.	vijaki, podložke, matice, nosilci, pritrdila, stebri, nosilci, cement	81,25
KZ Tolmin z.o.o.	rokavice, čopič, sadolin, beli špirit	32,97
Samo Lipičar s.p.	čiščenje, izdelava in postavitve tablic, info tabel, gnezdilnic in lojnih pogač	794,22
KZ Tolmin z.o.o.	antikorozijska barva za kovino, vijaki, podložke,	19,26
Samo Lipičar s.p.	dobava, izdelava in postavitve makete mejnega gozdnega znamenja	252,00
SKUPAJ PORABLJENO (s prevzetimi obveznostmi):		1.179,70
SKUPAJ NA RAZPOLAGO (proračun 2016, proračunska postavka 041516):		1.755,00
NEPORABLJENO:		+575,30

PRILOGA 3: predlog ukrepov varstva in vlaganj v »UGS« v letu 2017

Opomba: vse cene so v evrih (€). DDV je vključen v ceno.

UKREP VARSTVA IN VLAGANJ	VRSTA STORITVE	SKUPAJ STROŠEK
urejanje grmišč, gozdnih jas, gozdnega roba (za malo divjad)	ureditev UGS (čiščenje grmovja, oslabelih dreves, obvejevanje, odstranjevanje smeti, ...)	165,00
izobraževanje širše javnosti z opremljanjem (po)učnih objektov s področja lovstva, trajnostnega gospodarjenja z divjadjo in varovanja naravnega okolja.	maketa lovne nastave	183,00
izvajanje izobraževalnih in promocijskih aktivnosti na področju varstva in vlaganj v naravne vire, zlasti izobraževanje in osveščanje otrok v vrtcih in osnovnih šolah o pravilnem odnosu do naravnih virov	izdelava in postavitve tablic drevesnih in grmovnih vrst	177,00
izvajanje izobraževalnih in promocijskih aktivnosti na področju varstva in vlaganj v naravne vire, zlasti izobraževanje in osveščanje otrok v vrtcih in osnovnih šolah o pravilnem odnosu do naravnih virov	obnova, izdelava in postavitve silhuet divjadi	302,00
izvajanje izobraževalnih in promocijskih aktivnosti na področju varstva in vlaganj v naravne vire, zlasti izobraževanje in osveščanje otrok v vrtcih in osnovnih šolah o pravilnem odnosu do naravnih virov	dopolnitev ureditve bivaka	167,00
izvajanje izobraževalnih in promocijskih aktivnosti na področju varstva in vlaganj v naravne vire, zlasti izobraževanje in osveščanje otrok v vrtcih in osnovnih šolah o pravilnem odnosu do naravnih virov	izdelava in postavitve info table ob gozdnem mejnem znamenju	150,00
sadnja in vzdrževanje avtohtonih, rastišču primernih plodonosnih grmovnih in drevesnih vrst	sadnja breka, skorža	135,00
izobraževanje širše javnosti z opremljanjem (po)učnih objektov s področja lovstva, trajnostnega gospodarjenja z divjadjo in varovanja naravnega okolja.	izdelava in postavitve lojnih pogač	106,00
izvajanje izobraževalnih in promocijskih aktivnosti na področju varstva in vlaganj v naravne vire, zlasti izobraževanje in osveščanje otrok v vrtcih in osnovnih šolah o pravilnem odnosu do naravnih virov	izdelava zgibanke z delovnim listom	460,00
izvajanje izobraževalnih in promocijskih aktivnosti na področju varstva in vlaganj v naravne vire, zlasti izobraževanje in osveščanje otrok v vrtcih in osnovnih šolah o pravilnem odnosu do naravnih virov	strokovno vodenje po UGS	150,00
	SKUPAJ	1.995,00

PRILOGA 4: utemeljitev vloge za Gozdno učno pot Kozlov rob

Kozlov rob z gradom na vrhu je že vsaj od 12. stoletja dominanten element v tolminski kulturni krajini. Skozi zgodovino je imel različne simbolne vloge. Za nekdanje podložnike je bil simbol fevdalne oblasti in znamenitega tolminskega punta. Domnevno Dantejev obisk še danes simbolizira skrivnostnost zgodovine Tolminske. Med soško fronto je bil ključna utrjena in opazovalna točka pri obrambi tolminskega mostišča. Danes je Kozlov rob mestni gozd namenjen rekreaciji in vsakodnevnim stikom krajanov z naravo in je razglašen kot gozd s posebnim namenom (Uradno glasilo št. 11/98).

Sanirane in utrjene razvaline nekdanjega gradu so razglašene za kulturni spomenik (Uradno glasilo št. 5/90). Zaradi izjemnega simbolnega pomena ima vse pomembnejšo vlogo tudi za identiteto ožje in širše Tolminske in pri razvoju turizma. Vse omenjene vloge povezuje zgodovinsko naravoslovno pot, ki poteka po sprehajalni poti na Grad in obiskovalca seznanja z znamenitostmi Kozlovega roba in širše Tolminske.

Gozdna učna pot Kozlov rob

PRILOGA 5: poročilo o izvedenih ukrepih in aktivnostih »GUP Kozlov rob« v letu 2016

Kratek opis izvedenih del in aktivnosti

V okviru projekta "GUP Kozlov rob" so bile izvedene naslednje aktivnosti:

- 1. poučna točka: namestitev diplome za Naj pot;
- 3. poučna točka: zamenjava nosilnih stebrov in postavitvev info table;
- 5. poučna točka: prestavitev table na primernejšo lokacijo;
- 8. poučna točka: ureditev »grofove« stopnice, zamenjava info table;
- 14. poučna točka: zamenjava info table;
- prestavitev table zemeljska drča;
- odstranitev nevarnega drevja in grmovja;
- naravoslovni dan in strokovna vodenja po GUP.

Stroškovni in dobaviteljski (izvajalski) opis izvedenih del in aktivnosti

GOZDNA UČNA POT KOZLOV ROB 2016		
Dobavitelj/ izvajalec	VSEBINA (opravljena storitev, dobavljeno blago)	ZNESEK (v EUR)
KZ Tolmin z.o.o.	sadolin, bondex, čopiči, vijaki, podložke, žičniki, polzaporice	154,25
KZ Tolmin z.o.o.	sadolin, bondex, čopič, rokavice	65,17
Atelje B&M d.o.o., Radovljica	oblikovanje in izdelava napisnih obvestilnih tabel, 3x	336,72
Profaktor Dejan Sarič s.p.	prevajanje in lektura napisov za informacijske table za Gozdno učno pot Kozlov rob	73,20
KZ Tolmin z.o.o.	vijaki, rokavice, razredčilo, sveder	26,20
Gravoštampe d.o.o.	graviranje lesenih označevalnih tabel	79,30
Nejko – Jernej Melink s.p.	obnova in dopolnitev učnih točk ter zamenjava dotrajanih tablic na poučnih točkah	410,00
Samo Lipičar s.p.	postavitev 4 informacijskih tabel	351,99
SKUPAJ PORABLJENO (skupaj s prevzetimi obveznostmi):		1.483,63
SKUPAJ NA RAZPOLAGO (proračun 2016, proračunska postavka 041516):		1.423,64
NEPORABLJENO:		-59,99*

* primanjkljaj je pokrit iz naslova dela neporabljenih sredstev programa UGS 2016

PRILOGA 6: predlog ukrepov varstva in vlaganj v »GUP Kozlov rob« v letu 2017

Opomba: vse cene so v evrih (€). DDV je vključen v ceno.

UKREP VARSTVA IN VLAGANJ	VRSTA STORITVE	SKUPAJ STROŠEK
izvajanje izobraževalnih in promocijskih aktivnosti na področju varstva in vlaganj v naravne vire, zlasti izobraževanje in osveščanje otrok v vrtcih in osnovnih šolah o pravilnem odnosu do naravnih virov	izdelava in postavitvev treh informacijskih tabel	240,00
izvajanje izobraževalnih in promocijskih aktivnosti na področju varstva in vlaganj v naravne vire, zlasti izobraževanje in osveščanje otrok v vrtcih in osnovnih šolah o pravilnem odnosu do naravnih virov	strokovna vodenja po GUP	160,00
izvajanje izobraževalnih in promocijskih aktivnosti na področju varstva in vlaganj v naravne vire, zlasti izobraževanje in osveščanje otrok v vrtcih in osnovnih šolah o pravilnem odnosu do naravnih virov	obnova in dopolnitev poučnih točk	995,00
izvajanje izobraževalnih in promocijskih aktivnosti na področju varstva in vlaganj v naravne vire, zlasti izobraževanje in osveščanje otrok v vrtcih in osnovnih šolah o pravilnem odnosu do naravnih virov	zamenjava dotrajanih tablic na poučnih točkah	126,00
	SKUPAJ	1.521,00

LOVSKA ZVEZA GORNJE POSOČJE

Rutarjeva ulica 35, 5220 Tolmin

www.lzgp.si info@lzgp.si

matična št.: 2052784, davčna št.: SI21307903, TRR: 04753-0001277879 pri Nova KBM d.d.

društvo, zveza društev je vpisana v register društev pri UE Tolmin pod zaporedno št.: 281

dejavnost: lov in lovške storitve

zveza lovskih družin BOVEC, ČEZSOČA, DREŽNICA, KOBARID, LJUBINJ, LOG POD MANGARTOM,
MOST NA SOČI, PLANOTA, PODBRDO, SOČA, SMAST, TOLMIN, TREBUŠA in VOLČE

PROGRAM AKTIVNOSTI TRAJNOSTNEGA GOSPODARJENJA Z DIVJADJO V OBČINI TOLMIN ZA LETO 2017

Skladno z veljavnim Odlokom o porabi koncesijske dajatve za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v občini Tolmin, ki ga je sprejel Občinski svet Občine Tolmin na 10. seji 8. 11. 2011, je Lovska zveza Gornje Posočje izdelala predlog Programa aktivnosti trajnostnega gospodarjenja z divjadjo v občini Tolmin za leto 2017 (v nadaljevanju: program), kot podlago za črpanje namenskih sredstev proračuna Občine Tolmin za leto 2017 iz naslova koncesijske dajatve za trajnostno gospodarjenje z divjadjo.

Program je sledeč:

- Izvajanje izobraževalnih in promocijskih aktivnosti na področju varstva in vlaganj v naravne vire, zlasti izobraževanje in osveščanje otrok v vrtcih in osnovnih šolah o pravilnem odnosu do naravnih virov (informativno-promocijski materiali, učne poti, razstave, delavnice in podobno),
- izobraževanje širše javnosti z opremljanjem (po)učnih objektov s področja lovstva, trajnostnega gospodarjenja z divjadjo in varovanja naravnega okolja.

Predstavitev in opis posameznih ukrepov po skupinah

1. Lovski izpit za mlade lovce. Celotno izobraževanje za lovski izpit izvaja predavateljski aktiv. Predavatelji imajo ustrezne strokovne reference s področja lovstva in ustrezne pedagoške reference. Organiziranje strokovnega izobraževanje mladih za lovce se izvaja z namenom povečati zanimanje za lovsko dejavnost v tolminski občini. Izobraževanje zajema področje varnega rokovanja z lovskim orožjem, prvo pomoč in lovski predmetnik z lovskimi vsebinami, ki so potrebne za lovski izpit.
2. Strokovno in funkcionalno izobraževanje za mlade lovce, širšo lovsko javnost, lastnike kmetijskih zemljišč, lastnike gozdov in ostalo zainteresirano javnost. Posamezno izobraževanje glede na vrsto (tematiko) in obseg poteka en ali dva dni v obliki predavanj, vaj, praktičnega prikaza in terenskega dela. V letu 2017 je načrtovano izobraževanje za izobraževanje za starešine lovskih družin, zakonodaja, izobraževanje LISJAK.

FINANČNI DEL

Programa aktivnosti trajnostnega gospodarjenja divjadjo v občini Tolmin za leto 2017

skupina ukrepov	ukrep	predlagatelj, nosilec	izvajalec	opis in obseg aktivnosti	ocena stroškov
1	1/1	Lovska zveza Gornje Posočje	Lovska zveza Gornje Posočje	lovski izpit za mlade lovce, izobraževanje zajema področje varnega rokovanja z lovskim orožjem v obsegu 10 ur, prvo pomoč v obsegu 2 uri in lovski predmetnik z lovskimi vsebinami, ki so potrebne za lovski izpit v obsegu predavanj 60 ur.	1.200,11 €
	1/2	Lovska zveza Gornje Posočje	Lovska zveza Gornje Posočje	strokovno in funkcionalno izobraževanje za mlade lovce, njihove mentorje in širšo lovsko javnost, lastnike kmetijskih zemljišč, lastnike gozdov in ostalo zainteresirano javnost, 6 enodnevni izobraževanj, obseg enega izobraževanja 4 do 5 ur	1.800,00 €
				SKUPAJ	3.000,11 €

Program aktivnosti trajnostnega gospodarjenja z divjadjo v občini Tolmin za leto 2017 je pripravila Lovska Zveza Gornje Posočje, na podlagi razpoložljivih finančnih sredstev s katerimi upravlja Občina Tolmin.

Tolmin, november 2016

Aljoša Mozetič, predsednik

Osnovna šola Dušana Muniha Most na Soči
Most na Soči 18 A
5216 Most na Soči

Občina Tolmin
Ulica padlih borcev 2
5220 Tolmin

 OBČINA TOLMIN	
PREJETO	PRILOGE
07 -12- 2016	
SIG. ZN.	ŠTEVILKA ZADEVE

številka: 033-1/2016-8

Most na Soči, 1. 12. 2016

Prošnja za uvrstitev Programa naravoslovne in naravovarstvene dejavnosti v Načrt ukrepov

Spoštovani

v prilogi pošiljam Program naravoslovne in naravovarstvene dejavnosti za otroke, učence in dijake tolminskih zavodov s katerim Osnovna šola Dušana Muniha Most na Soči kandidira za sredstva iz koncesijske dajatve za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v Občini Tolmin.

Prosim, da naš program po 7. alineji drugega odstavka drugega člena Odloka o porabi koncesijske dajatve za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v Občini Tolmin predlagate in uvrstite v Načrt ukrepov varstva in vlaganj v naravne vire Občine Tolmin za leto 2015.

Hvala in lep pozdrav.

Ciril Makovec, ravnatelj

Priloge:

- Program za izvedbo naravoslovne in naravovarstvene dejavnosti za otroke, učence in dijake tolminskih zavodov za leto 2017

Osnovna šola Dušana Muniha Most na Soči
Most na Soči 18 A
5216 Most na Soči

Občina Tolmin
Ulica padlih borcev 2
5220 Tolmin

Številka dokumenta: 033-1/2016-9

Most na Soči, 1. 12. 2016

Program za izvedbo naravoslovne in naravovarstvene dejavnosti za otroke, učence in dijake tolminskih zavodov

OŠ Most na Soči nadaljuje z aktivnostmi pri uveljavljanju naravoslovnega programa med vrtci, osnovnimi šolami, gimnazijo in drugimi.

Na osnovi že podpisanega Dogovora o sodelovanju pri izvajanju naravoslovne in naravovarstvene dejavnosti med Triglavskim narodnim parkom, Lovsko zvezo Slovenije in Osnovno šolo Dušana Muniha Most na Soči v letu 2011, smo v decembru 2012 uradno odprli tudi INFO točko Lovske zveze Slovenije, ki je skupaj z INFO točko Triglavskega narodnega parka dodatna promocija naravoslovnega programa in podpisnic dogovora.

Izvajalec programa OŠ Most na Soči dobiva zelo pozitivne reference od vseh udeležencev, predvsem zaradi specifičnosti ponudbe in usklajenosti programa z učnimi načrti in tudi zaradi brezplačne predstavitve za otroke, učence in dijake Občine Tolmin, kjer je sredstva v skladu z Odlokom o porabi koncesijske dajatve za trajnostno gospodarjenje z divjadjo, v letu 2016 prispevala Občina Tolmin. V letu 2016 smo naravoslovni program v okviru naravoslovnih dni izvedli za 16 osnovnošolskih in vrtčevskih skupin, od tega 11 skupin otrok iz tolminske občine.

Vsebine programa koristijo tudi lovci za izobraževanje lovskih pripravnikov in lovskih čuvajev in druge skupine iz Slovenije in zamejstva.

Odločili smo se, da bomo obogaten naravoslovni program za zunanje skupine izvajali tudi v letu 2017.

Občina Tolmin je 8. 11. 2011 sprejela Odlok o porabi koncesijske dajatve za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v občini Tolmin. V 2. členu, v alineji 7, 8, 9 in 10 je navedena namenska uporaba za vsebine, ki jih skladno z Letnim delovnim načrtom zavoda že več let uspešno izvajamo. Vsebine iz alineje 7 in 8 izvajamo v sklopu ponudbe naravoslovne dejavnosti, ki smo jo razvili s postavitvijo in vsakoletnim dopolnjevanjem unikatne naravoslovne učilnice in predstavitvijo naravoslovnih filmov, ki jih izdelujemo na naši šoli. Zbirko filmov letno dopolnjujemo. Še posebej smo veseli, da se z montažo filmov in snemalno dejavnost na šoli ukvarja kar veliko število učencev, ki ob podpori zunanjega sodelavca svoje izdelke redno objavljajo na spletnih straneh naše šole. Tudi to je rezultat večletnega delovanja našega naravoslovnega programa, ki učence usmerja tudi na zaposlitvena področja.

Vsebine iz alineje 9 in 10 izvajamo preko EKO šole, kjer certifikat potrjujemo vsako leto posebej.

Z namenom, da bi vsem šolam in vrtcu v občini Tolmin tudi v letu 2017 omogočili brezplačno udeležbo na naravoslovnem programu, prosimo, da Občina Tolmin skladno z vsebino Odloka o porabi koncesijske dajatve za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v občini Tolmin nameni zavodu OŠ Most na Soči predlagana sredstva. Predlagamo še, da se glede na spremenjeno finančno stanje družin dodatno ovrednoti tudi prevoz do OŠ Most na Soči in nazaj. Taka odločitev bi pri starših naletela na zelo pozitiven odziv.

Kratka predstavitev programa

1. Vsebina in obseg dejavnosti v letu 2016

Izvajalec programa: Osnovna šola Dušana Muniha Most na Soči

Vsebina programa za vrtec in osnovno šolo, šolo za izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami in gimnazijo:

- Delo z eksponati, delovnimi listi, razlaga in poročanje v biološki učilnici skladno z učnimi načrti.
- Prikaz naravoslovnih filmov, razlaga življenja in življenjskega prostora divjadi na Tolminskem. Kakšen je odnos človeka do narave in kako bolje spoznati naravne zakonitosti skozi objektiv fotoaparata in kamere.

Obseg dela za eno skupino je 3 ure:

- 2 uri dela na skupino v biološki učilnici,
- 1 ura dela na skupino s prikazom filmov

Pričakovano število skupin v letu 2017 je 8:

- OŠ Tolmin s podružnicami: 3 skupine
- OŠ Most na Soči: 1 skupina
- OŠ Podbrdo: 1 skupina
- Vrtec Tolmin: 1 skupina
- Vrtec Most na Soči: 1 skupina
- Podružnice OŠ Most na Soči: 1 skupina

Število predavateljev: 2

Cena storitev:

150,00 € na skupino

Predvideno 8 skupin

Skupaj = 1200,00 €

Zraven teh skupin izvaja učiteljica ob pomoči drugih delavcev šole vsako leto še dodatne naravoslovne dneve za učence naše šole: 2 skupini za učence 7. razreda, 1 skupina za otroke iz vrtca, 1 skupina za učence OPB, 2 skupini za učence 4. in 5. razreda.

Ciril Makovec, ravnatelj

Priloga:

- Izobraževalni program iz naravoslovja na OŠ Most na Soči izpeljan iz učnih načrtov za posamezno starostno stopnjo

Priloga:

Izobraževalni program iz naravoslovja na OŠ Most na Soči izpeljan iz učnih načrtov za posamezno starostno stopnjo

VRTEC

TEME S CILJI	METODA DELA
<p>Otrok</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznava značilnosti okolja, ki so pomembne za lokalno skupnost: pokrajinski muzej, arheološke izkopanine, biološka učilnica, • spoznava različne živalske vrste ter njihove značilnosti, • doživlja in spoznava živo in neživo naravo v njeni raznolikosti, povezanosti, stalnem spreminjanju in estetskih razsežnostih, • odkriva, spoznava in primerja živo in neživo naravo, • spoznava, da se živa bitja razmnožujejo, živijo in umrejo, • spozna različne pristope spoznavanja narave.	<p>Opazovanje, primerjanje, poslušanje razlag in zgodb.</p> <p>Uporabljeni eksponati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvočni zapisi oglašanja živali • preparirane živali • različne sledi živali v naravi – rogovje, perje, odtisi, izbljuvki • fotografije v klopeh

PRVO VIZ OBDOBJE

TEME S CILJI	METODE DELA
<p>Učenci</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepoznajo, poimenujejo in primerjajo različna živa bitja in okolja, • vedo, da je življenje živih bitij odvisno od drugih bitij in od nežive narave, • znajo poiskati razlike in podobnosti med rastlinami in živalmi, • vedo, da se živali prehranjujejo z rastlinami, drugimi živalmi ali obojim, • spoznajo, da imajo živali potomce, ki navadno izhajajo iz samca in samice, in da so potomci njim podobni, • razlikujejo in opišejo živa bitja in okolja, v katerih živijo, ter kako ponavljajoče se spremembe vplivajo nanje (noč – dan, letni časi), • znajo opisati in razlikovati značilna okolja v Sloveniji ter živali in rastline v njih (gozd), • vedo, da so spremembe v okolju včasih za živali ali rastline ugodne, včasih pa škodljive, lahko pa so za nekatere ugodne in za druge škodljive.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opazovanje, primerjanje, skiciranje, reševanje zastavljenih problemskih nalog na delovnih listih ➤ poslušanje razlage in zgodb ➤ skiciranje in oblikovanje <p>Uporabljeni eksponati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rogovje • table s prikazom populacije • preparirani primerki živali • koža – dlaka, perje • primerki poškodb kosti, lobanje, • kljuni in noge, noge s kopiti in podplati • odtisi – sledovi

DRUGO IN TRETJE VIZ OBDOBJE

TEME S CILJI		METODE DELA
<p>4. RAZRED RAZVRŠČANJE ŽIVIH BITIJ Učenci</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvrstijo živa bitja v skupine po skupnih značilnostih, • opredelijo vrsto kot osnovno enoto za razvrščanje in spoznajo glavne skupine živih bitij, • prepoznajo najpogostejše vrste živali okolja, • razložijo zunanjo zgradbo vretenčarjev, povežejo zunanji videz živali z njenim načinom življenja, spolom, okoljem ipd., • ugotovijo, da so živa bitja prilagojena na okolje, v katerem živijo, in da se do določene mere lahko prilagajajo spremembam v okolju. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opazovanje, primerjanje, skiciranje, reševanje zastavljenih problemskih nalog na delovnih listih ➤ poslušanje razlage in zgodb ➤ skiciranje in oblikovanje <p>Uporabljeni eksponati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hrbtenica, lobanje, ptičji kijuni in noge • koža – dlaka, perje • preparirani primerki živali • fotografije v mizah • okostja 	
<p>5. RAZRED TOPLOTA IN TEMPERATURA Učenci</p> <ul style="list-style-type: none"> • opišejo različne vrste toplotne izolacije živih bitij in utemeljijo pomen. <p>ŽIVA BITJA IZMENJUJEJO SNOVI Z OKOLICO IN JIH SPREMINJAJO Učenci</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo, da so živali (glede hrane) odvisne od rastlin: neposredno kot rastlinojedci in posredno kot mesojedci, • po videzu sklepajo, ali je žival plenilec ali ne, • utemeljijo medsebojno odvisnost živih bitij v naravi. <p>PREHRANJEVALNE VERIGE IN SPLETI Učenci</p> <ul style="list-style-type: none"> • sestavijo preproste prehranjevalne verige in jih povežejo v prehranjevalne spletke, • razložijo pomen prepletanja prehranjevalnih verig v prehranjevalne spletke za ravnovesje v naravi, • utemeljijo pomen trajnostnega razvoja. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opazovanje, primerjanje, skiciranje, reševanje zastavljenih problemskih nalog na delovnih listih ➤ poslušanje razlage in zgodb ➤ skiciranje in oblikovanje <p>Uporabljeni eksponati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koža – dlaka, perje • različne lobanje, kijuni, noge • fotografije v mizah • izbljuvki 	

TEME S CILJI**METODE DELA****6. RAZRED****POMEN RASTLIN V EKOSISTEMU IN POMEN ZA ČLOVEKA**

Učenci

- spoznajo, da populacijo sestavljajo vsi osebkni neke vrste, ki v določenem času živijo skupaj na določenem prostoru, in da imajo populacije v ekosistemu določeno vlogo (proizvajalci, potrošniki, razkrojjevalci),
- spoznajo, da vse populacije, ki živijo skupaj, in neživi dejavniki okolja, v katerem živijo, sestavljajo ekosistem.

VPLIVI ČLOVEKA NA OKOLJE

Učenci

- spoznajo, kako lahko sami z ustreznim ravnanjem prispevajo k varovanju okolja, in se ob tem zavedo pomembnega vpliva vsakega posameznika na okolje.

- opazovanje, primerjanje, skiciranje, reševanje zastavljenih problemskih nalog na delovnih listih
- poslušanje razlage in zgodb
- skiciranje in oblikovanje

Uporabljeni eksponati:

- fotografije v mizah
- table s prikazom populacij

7. RAZRED

ZVOK

Učenci

- spoznajo, da ljudje in živali uporabljamo zvok za izmenjavo podatkov (sporazumevanje).

ZGRADBA IN DELOVANJE ŽIVALI

Učenci

- spoznajo osnovno zgradbo glavnih gradbenih tipov vretenčarjev,
- razumejo povezavo med telesno zgradbo omenjenih živalskih skupin in prilagoditvami, povezanimi s premikanjem (oblike okončin, telesne oblike); živali se premikajo predvsem zaradi iskanja hrane, umika pred neugodnimi abiotskimi razmerami, bega pred plenilci in razmnoževanja,
- razumejo povezavo med telesno zgradbo omenjenih živalskih skupin ter prilagoditvami in značilnostmi, povezanimi s prehranjevanjem (na primer prebavila rastlinojedcev in mesojedcev, oblika zobovja pri sesalcih).

- opazovanje, primerjanje, reševanje zastavljenih problemskih nalog na delovnih listih
- poslušanje razlage in zgodb
- skiciranje in oblikovanje

Uporabljeni eksponati:

- zvočni zapisi oglašanja živali
  - deli okostja vretenčarjev (hrbtenica, noge, lobanje)
  - odtisi sledi, kljuni, noge ptic, dlaka
  - fotografije v mizah
  - preparirani primerki živali
- table s prikazom populacij

TEME S CILJI	METODE DELA
<p>7. RAZRED RAZVRŠČANJE ŽIVALI Učenci</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznajo in uporabijo osnovna merila za razvrščanje živali, • spoznajo skupne značilnosti organizmov, na podlagi katerih jih uvrščamo v določeno skupino in na preprostih primerih spoznajo, da sorodne vrste združujemo v rodove, sorodne rodove v družine, sorodne družine v redove, te v razrede, razrede pa v debla, • razvrstijo živali v bližnjem ekosistemu v širše sistematske kategorije z uporabo določevalnih ključev. <p>ZGRADBA IN DELOVANJE EKOSISTEMOV Učenci</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznajo prilagoditve značilnih predstavnikov živali v gozdu na žive in nežive dejavnike okolja (plen – plenilec). <p>ČLOVEK SPREMINJA EKOSISTEME Učenci</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pomen biotske pestrosti za stabilnost ekosistema, • razumejo, da v naravi ni koristnih ali škodljivih vrst, • razumejo, da biotsko pestrost ohranjamo z neposrednim varovanjem vse narave in biosfere nasploh. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opazovanje, primerjanje, reševanje zastavljenih problemskih nalog na delovnih listih ➤ poslušanje razlage in zgodb ➤ skiciranje in oblikovanje <p>Uporabljeni eksponati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvočni zapisi oglašanja živali • deli okostja vretenčarjev (hrbtenica, noge, lobanje) • odtisi sledi, kljuni, noge ptic, dlaka • fotografije v mizah • preparirani primerki živali <p>table s prikazom populacij</p>
<p>8. RAZRED Učenci</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumejo pretok energije in kroženje snovi skozi žive sisteme, • razumejo hierarhičnost oziroma organizacijske ravni in medsebojno povezanost živih sistemov, • razumejo dejavnike, ki vplivajo na stabilnost oziroma nestabilnost ekosistemov, poznajo štiri skupine organizmov in razumejo njihove vloge v ekosistemu in razvijajo zmožnost za primerjanje in določanje vrst pogostih organizmov, • na podlagi znanja in razumevanja razvijajo ustrezen in odgovoren odnos do narave ter interes za njeno aktivno ohranjanje, • se učijo na podlagi opazovanj (veščine rokovanja z biološkim materialom), • se ozaveščajo o nujnosti trajnostnega razvoja in razumevanja družbene in lastne odgovornosti za prihodnost ekosistemov in biosfere. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opazovanje, primerjanje, skiciranje, reševanje zastavljenih problemskih nalog na delovnih listih ➤ poslušanje razlage in zgodb ➤ skiciranje in oblikovanje <p>Uporabljeni eksponati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fotografije v mizah • table s prikazom eksponatov <p>za primerjanje so primerni vsi eksponati</p>

TEME S CILJI**METODE DELA****9. RAZRED****RAZVRŠČANJE ORGANIZMOV**

Učenci

- spoznajo, da razvrščanje organizmov v skladu z njihovimi značilnostmi in sorodnostjo obravnava sistematika,
- spoznajo, da znanost vsako vrsto poimenuje z dvodelnim latinskim imenom, ki je bolj stalno in nedvoumno, kot so ljudska imena in da je ta način poimenovanja vrst uvedel Linne.

VPLIV ČLOVEKA NA NARAVO IN OKOLJE

Učenci

- razumejo, da biotsko pestrost ohranjamo z neposrednim varovanjem vse narave in biosfere nasploh, s sonaravno rabo krajine in trajnostnim razvojem, še posebej na zavarovanih območjih, spoznajo namen (slovenske in mednarodne) področne zakonodaje,
- spoznajo nekatere redke in ogrožene vrste v lastnem okolju,
- razumejo vplive človeka na biotske sisteme (organizmi, ekosistemi, biosfera) in te vplive raziščejo v lastnem okolju (urbanizacija, prekomerna raba naravnih virov, degradacija in drobljenje ekosistemov, onesnaževanje okolja idr.),
- razumejo načela trajnostnega razvoja in s svojim ravnanjem prispevajo k trajnostnemu razvoju v lastnem okolju in se aktivno vključujejo v ozaveščanje o tej problematiki,
- spoznajo, da lahko okolje zaradi naravnih vzrokov in človekovih dejavnosti vsebuje snovi, ki so škodljive za druge organizme.

- opazovanje, primerjanje, skiciranje, reševanje zastavljenih problemskih nalog na delovnih listih
- poslušanje razlage in zgodb
- skiciranje in oblikovanje

Uporabljeni eksponati:

- table s prikazom populacij
- preparirani primerki živali
- slikovno gradivo – fotografije v klopeh

GIMNAZIJA (končna vsebina bo dogovorjena naknadno)

METODE DELA	TEME S CILJI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ opazovanje, primerjanje, skiciranje, reševanje ➤ zastavljenih problemskih nalog na delovnih listih ➤ poslušanje razlage in zgodb ➤ skiciranje in oblikovanje	<p>VPLIV ČLOVEKA NA NARAVO IN OKOLJE</p> <p>Dijaki</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumejo, da biotsko pestrost ohranjamo z neposrednim varovanjem vse narave in biosfere nasploh, s sonaravno rabo krajine in trajnostnim razvojem, še posebej na zavarovanih območjih, spoznajo namen (slovenske in mednarodne) področne zakonodaje, • spoznajo nekatere redke in ogrožene vrste v lastnem okolju, • razumejo vplive človeka na biotske sisteme (organizmi, ekosistemi, biosfera) in te vplive raziščejo v lastnem okolju (urbanizacija, prekomerna raba naravnih virov, degradacija in drobljenje ekosistemov, onesnaževanje okolja idr.), • razumejo načela trajnostnega razvoja in s svojim ravnanjem prispevajo k trajnostnemu razvoju v lastnem okolju in se aktivno vključujejo v ozaveščanje o tej problematiki, • spoznajo, da lahko okolje zaradi naravnih vzrokov in človekovih dejavnosti vsebuje snovi, ki so škodljive za druge organizme. <p>ZGRADBA IN DELOVANJE ŽIVALI</p> <p>Dijaki</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznajo zgradbo glavnih gradbenih tipov vretenčarjev, • razumejo povezavo med telesno zgradbo omenjenih živalskih skupin in prilagoditvami, povezanimi s premikanjem (oblike okončin, telesne oblike); živali se premikajo predvsem zaradi iskanja hrane, umika pred neugodnimi abiotskimi razmerami, bega pred plenilci in razmnoževanja, • razumejo povezavo med telesno zgradbo omenjenih živalskih skupin ter prilagoditvami in značilnostmi, povezanimi s prehranjevanjem (na primer prebavila rastlinojedcev in mesojedcev, oblika zobovja pri sesalcih). <p>RAZVRŠČANJE ŽIVALI</p> <p>Dijaki</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznajo in uporabijo merila za razvrščanje živali, • spoznajo skupne značilnosti organizmov, na podlagi katerih jih uvrščamo v določeno skupino, in na primerih spoznajo, da sorodne vrste združujemo v rodove, sorodne rodove v družine, sorodne družine v redove, te v razrede, razrede pa v debla, • razvrstijo živali v bližnjem ekosistemu v širše sistematske kategorije z uporabo določevalnih ključev.

TEME S CILJI	METODE DELA
<p>ZGRADBA IN DELOVANJE EKOSISTEMOV</p> <p>Dijaki</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznajo prilagoditve značilnih predstavnikov živali v gozdu na žive in nežive dejavnike okolja. <p>ČLOVEK SPREMINJA EKOSISTEME</p> <p>Dijaki</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pomen biotske pestrosti za stabilnost ekosistema, • razumejo, da v naravi ni koristnih ali škodljivih vrst, • razumejo, da biotsko pestrost ohranjamo z neposrednim varovanjem vse narave in biosfere nasploh. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opazovanje, primerjanje, skiciranje, reševanje ➤ zastavljenih problemskih nalog na delovnih listih ➤ poslušanje razlage in zgodb ➤ skiciranje in oblikovanje